

Inici de l'Advent

Alexandre Ballester

En determinats períodes de l'any, a l'entorn de Sant Joan o a l'entorn de Nadal, el temps, des de la profunditat de l'antigor, adquiria unes dimensions màgiques que, a través de la memòria dels segles, s'esdevingué un temps excepcional per a certs aspectes agrícoles i, en conseqüència, es va transformar en un temps sagrat.

És per aquesta època i per la proximitat del solstici hivernal, que coincideix amb les festes de Nadal, quan les creences tradicionals agafaven una qualitat fantàstica, reunint en un tot eclèctic, matisos de la vida material i de la vida espiritual dels pobles.

A la Roma precristiana, un temps sagrat dedicat a l'arribada d'un déu o d'una deessa, era conegut com l'adventus. Entre la parròquia d'un culte, adventus significava la venguda, una volta a l'any, de la divinitat que presidia el temple. Aquella presència, per haver vingut el Déu entre els mortals, durava tot el període dedicat cerimonialment a la seva festa. Era el moment ritual de l'epifania. Amb el pas dels anys, el mot adventus va agafar el sentit de visita de l'emperador i, més tard, d'aniversari de la seva festa. La paraula havia passat de l'epifania a l'apoteosi, tot conservant l'accepció d'allò que ve, que ha de venir, que ha vingut.

El cristianisme va adoptar el mot adventum, arribada, per designar inicialment, l'encarnació de crist i, l'Advent va arribar a definir el temps litúrgic que precedeix el Nadal. La primera referència d'aquest període, al cristianisme occidental, data de meitat segle VI. L'Advent té una duració variable; a les esglésies catòlica i anglicana comença quatre diumenges abans de Nadal, mentre que a les esglésies cristianes orientals comença a meitat de novembre.

Actualment, entre nosaltres, l'Advent comprén el període de temps inclòs dins els quatre diumenges abans de Nadal. Comença el diumenge més immediat al dia de Sant Andreu que, sempre s'escau entre el 27 de novembre i el 3 de desembre. Avui, per tant, és el primer jorn de l'Advent i comencen les festes del cicle de Nadal, el temps sagrat, previ a l'adveniment o advent del naixement de Jesús, el qual genera o generava un petit costumari popular. El primer diumenge d'Advent és, també, el dia que comença l'any eclesiàstic.

Les setmanes d'Advent són, en línies generals, de preparació ascètica per a celebració del Nadal i d'orientació dels cristians cap a l'esperança del retorn gloriós del Senyor, la Parusia a la fi del temps històric. Durant aquestes setmanes es manté un equilibri entre

l'alegria i l'austeritat. A les esglésies no es suprimeix el cant de l'alel luia i els ornaments són de color morat.

L'Advent havia estat de rigorós dejuni i d'estreta penitència. Tant és així que era qualificat com la quaresma de Nadal. Algunes ordes religioses, encara avui en dia, observen el dejuni i l'abstinència.

El fred que fa per aquesta temporada no propiciava el dejuni. Però l'enginy gastronòmic va cavil·lar per substituir els ous, que el dijuni privava de menjar, i es va crear l'allioli d'advent, fet amb codony enlloc del vermell d'ou. El resultat era un allioli peculiar; al gust fort de l'all, assuajat per l'oli, s'hi afegia la textura fragant del codony. A més de menjar codonys com a fruita i en confitura, antany, les madones de la casa, col·locaven codonys a l'armari o al canterano, entre la roba blanca, a la qual comunicaven una agradable flaire i una fresca sensació de netedat.

El primer dia, diumenge d'Advent, restaven en suspens les velacions, que no tornaven a oficiar-se fins al dia de Reis. Litúrgicament la velació és la cerimònia de cobrir amb un vel els cònjuges en la missa nupcial. Per aquest motiu, durant l'Advent no es poden celebrar noces solemnes. Els que es veien obligats a casar-se en aquest període, celebraven un casament llis, segons deia la gent.

La imaginació primitiva, amb el temps, es converteix en tradició. Segons una tradició prou estesa al nostre àmbit cultural, el primer dia d'Advent apareixia al cel un estel nou, rutilant i màgic que només brillava durant aquestes setmanes i, al punt de la mitjanit nadalenca, l'estel es fonia i desapareixia, l'anomenaven l'estel d'Advent. Oferia aquest estel un poderós domini sobre la lluna i aconseguia neutralitzar la seva influència sobre les persones.

El món vegetal també experimentava la influència del temps d'Advent. A moltes contrades es creia que, per aquests dies, era quan millor i més fort les llavors arrelaven i es preparaven per germinar. Hi havia indrets on consideraven aquestes setmanes com les millors per a transplantar, podar, empeltar o tallar arbres. Es deia que els arbres tallats en aquest moment de l'any, proporcionaven una fusta que no es corcava, ni es podria.

I els arbres ens porten la corona d'Advent, que sovint hem vist feta de fulles que volen imitar les fulles oblonges i groguenques del grèvol. Originalment, la corona d'Advent era feta amb branques d'avet amb quatre espelmes que és col·locada damunt la taula o penjada a la paret durant l'Advent. Aquest costum es va popularitzar a Alemanya, després de la Primera Guerra Mundial i, pel seu sentit de

pau i d'unió familiar, posteriorment es va estendre arreu dels països de l'Europa Occidental.

Som a l'inici d'un període de temps que serva, dins la seva profunditat, una dimensió màgica.. Som a l'inici de l'Advent, de la llarga pauta preparatòria per gaudir, amb coneixement de les claus, d'unes festes, les nadalenques vertaderament alegres i encativadores.

Alexandre Ballester